

Barne- og familiedepartementet

Dato: 14.10.2022
Vår ref.:
Deres ref.: 22/2425

Høringsvar – Forslag til endringer i gjeldsinformasjonsforskriften

1. Innledning

Finans Norge viser til Barne- og familiedepartementets høringsbrev av 14.07.22. Nedenfor følger våre innspill til forslaget om å innlemme pantesikret gjeld i ordningen med gjeldsinformasjon. Vi viser også til våre tidligere innspill til gjeldsinformasjonsordningen, slik som [innspill til evaluering av gjeldsinformasjonsloven av 10.05.21](#), [Finans Norge og Finansieringsselskapenes Forening høringsvar av 06.12.16](#) og [vårt høringsvar til forskrift om virksomhet etter gjeldsinformasjonsloven av 15.09.17](#).

Vi stiller oss gjerne til disposisjon for departementet i det videre arbeidet med gjeldsinformasjonsordningen.

2. Finans Norges hovedsynspunkter

- Finans Norge støtter forslaget om å innlemme pantesikret gjeld i ordningen med gjeldsinformasjon.
- Finans Norge mener det er viktig å få til en enkel og god rapportering med klare grensesnitt, samtidig som registeret gir tilstrekkelig kvalitet i kredittvurderingene.
- For å få full effekt av gjeldsinformasjonsloven mener vi gjeldsregisteret må utvides ytterligere, slik at registeret gir tilstrekkelig informasjon for å sikre gode kredittvurderinger og forebygge gjeldsproblemer.

3. Hensynet til gode og effektive kredittprosesser

Finans Norge har opprettet Norsk Gjeldsinformasjon, det ene av tre gjeldsinformasjonsforetak («gjeldsregister») i markedet. For finansinstitusjonene er det enklere å ha gode og effektive kredittprosesser når gjeldsinformasjonen er lett tilgjengelig, og det er uomtvistet at forbruksgjelden har gått ned etter innføringen av gjeldsregistrene.¹ Finans Norge har derfor tatt til orde for at gjeldsregistrene bør inkludere flere opplysninger. Finans Norge ønsker derfor departementets forslag om å innlemme pantesikret gjeld i gjeldsinformasjonsordningen velkommen.

¹ <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/11250/2771837>

Finans Norge mener flere opplysninger bør inn i gjeldsinformasjonsordningen, noe vi har fremhevet tidligere, blant annet ved brev av 10.05.21. Det er blant annet viktig at offentlig gjeld inkluderes i registeret, slik som for eksempel lån til Husbanken, Statens pensjonskasse og Statens lånekasse.

Bakgrunnen for behovet for et utvidet gjeldsregister er at dagens praksis ved kredittvurderinger er omstendelige, ineffektive og til dels manuelle. Finansforetakene innhenter i dag informasjonen fra flere kilder, slik som egne registre, grunnboken, gjeldsregisteret, skattemeldingen, av kunden selv, restgjeldserklæringer fra andre banker og fra løsreregisteret. Det å innhente informasjon fra så mange kilder er lite effektivt, og kan forsinke og fordyre utlånsprosessen for forbrukeren. Dette kan også åpne for menneskelige feil og kan utgjøre en risiko for at opplysningene hverken er fullstendige eller oppdaterte, slik at forbrukeren kan få mer lån enn vedkommende kan betjene. For å bedre kvaliteten i kredittprosessene mener Finans Norge det er viktig med tilgang til samlet og oppdatert informasjon i sanntid fra en pålitelig og uavhengig kilde. De stadig skjerpede regulatoriske kravene til kredittvurderinger, blant annet i utlånsforskriften, underbygger dette behovet.

Finans Norge er enig i at en utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen må avveies mot personvern hensyn. Finans Norge oppfatter departementets vurdering av personvernkonsekvensene av forslaget som gode og stiller oss i all hovedsak bak vurderingene.

4. Nærmere om rapporteringsplikten

[Behov for god og effektiv rapportering](#)

I høringsnotatet antar departementet at opplysninger om pantekravets maksimum og panteobjektet bør avgis. Departementet ber særlig om høringsinstansenes syn på hvilket behov det for nærmere tilleggsopplysninger om pantesikret gjeld, og om det er tekniske, kostnadmessige eller andre utfordringer med å registrere og avgi denne type opplysninger.

Finans Norge viser til at usikrede lån utgjør ca. 3 % av samlede utlån fra finansforetak, mens boliglån og lån sikret med annet pant i stor grad utgjør de øvrige 97 % av markedet. Det er viktig å få til en enkel og god rapportering med klare grensesnitt, samtidig som registeret gir tilstrekkelig kvalitet i kredittvurderingene. Nedenfor følger våre mer spesifikke innspill til hvordan rapporteringen bør innrettes.

[Angivelse av panteobjektet](#)

Finans Norge mener det er viktig å samordne angivelsen av panteobjektet. Etter Finans Norges syn bør en rapportering knytte seg til en overordnet kategorisering, enten til produktkategorier (boliglån, billån, verdipapirkreditt mv.) eller til betegnelser i panteloven (pant i fast eiendom, salgspant, pant i VPS-konto mv.). For noen kategorier kan det være spørsmål om det bør være en kategori for «annet pant», særlig panteretter som etableres etter pantelovens kapittel 4, da disse og utgjør en liten andel av sikkerhetsmassen.

Det er etter vår oppfatning ikke behov for å skille mellom pant som låntakeren selv stiller (egenpant) eller pant som stilles av andre (realkausjon). Se nærmere om kausjonssikret gjeld nedenfor. I noen tilfeller vil det også kunne være pantsettelser som skjer ved realkausjon fra en annen enn låntaker eller hjemmelssamtykke fra hjemmelshaver i grunnboken, uten at det foreligger en realkausjon. Ved

bare å angi panteobjektet (pant i fast eiendom eller pantesikret boliglån), vil det forenkle rapporteringen.

Det samme behovet for forenklinger vil gjelde om flere eiendommer sikrer samme lån (fellespant) eller der en eiendom sikrer flere lån (sompant). Dette kan ellers bli krevende å rapportere for enkelte kunder som har omfattende økonomi med mange eiendeler og forskjellige gjeldsposter. Ofte vil det for de fleste kunder være ett eller noen få lån sikret med pant i ett panteobjekt, for eksempel ett boliglån og ett lån sikret med salgspant i bil. Behovet for enkle løsninger som passer for det store flertallet bør være styrende.

Panterettens pålydende

I forslaget til forskriftsendring foreslås det at det høyeste beløpet for panteretten skal angis. Finans Norge kan ikke ses at dette er nødvendig. Beløpet har ikke noen betydning for lånets størrelse, og ved en eventuell ny kreditt eller kredittøkning må banken foreta grundigere undersøkelser. Denne bestemmelsen er til hinder for en enkel og effektiv løsning. Finans Norge mener det er viktig at restgjelden rapporteres, nettopp fordi gjeldsregisteret skal vise faktisk gjeldssituasjon.

Rapportering av renter

Etter Finans Norges syn bør rapporteringsplikten på effektiv rente erstattes med nominell rente, som er det som regelmessig rapporteres. Dagens rapportering av effektiv rente gir lite nyttig informasjon til andre banker. Dette er informasjon som er gitt av banken og mottatt av kunden ved inngåelse av avtalen, slik at de opprinnelige partene er kjent med dette. For en ny bank er uansett renten noe som må vurderes konkret i forbindelse med ny kreditt.

Nærmere om kausjonssikret gjeld

I rapportering av gjeld har det tidligere vært lagt til grunn at kausjonssikret gjeld skal rapporteres hos hoveddebitor eller låntaker, men ikke kausjonsansvaret hos kausjonisten, se Prop. 87 L (2016-2017) side 29. Finans Norge mener denne rettstilstanden bør opprettholdes, blant annet fordi det er vanskelig å få til en god rapportering på sikkerheter, da det ikke er et én til én forhold mellom låntaker, en eier og en sikkerhet.

Næringsdrivende/ENK

Finans Norge mener det er hensiktsmessig at enkeltpersonforetak er omfattet av den foreslåtte utvidelsen, og støtter departementets vurderinger i høringsnotatet. Vi understreker at det kan være enkelte praktiske utfordringer knyttet til rapporteringen på enkeltpersonforetak, blant annet for rapportering for kunder med pant i ethvert mellomværende. Finans Norge legger til grunn at slike utfordringer hensyntas ved rapporteringen.

Salgspant

Salgspant foreldes fem år etter at det er etablert, jf. panteloven § 3-21. Det innebærer at lånet starter som et sikret lån og blir et usikret lån dersom løpetiden er mer enn 5 år. Ofte vil en bil eller båt har en levetid på langt mer enn fem år (15-20 år) og mange lån strekker seg derfor ut over tiden for sikring med salgspant. Mange lån gis på sju-åtte år og i noen tilfeller opp til ti år. Erfaringen med slike lån er

at tapene fra fem år til lånet er nedbetalt er svært små. Når kunden har betjent lånet i fem år fortsetter oppfyllelsen i de aller fleste tilfeller.

Ved rapportering til gjeldsregisteret vil det være et spørsmål om lån sikret med salgspant skal rapporteres som usikret etter fem år. Det vil kreve at det bygges inn en funksjon for det. Det vil være et kompliserende element og gjøre rapporteringen dyrere og vanskeligere. En løsning er at det opplyses når lånet er etablert, slik at det vil være mulig å regne seg frem til når salgspantet opphører.

Denne reguleringen vil ha en side til Finanstilsynets regulering av utlånsforskriften, herunder [Finanstilsynets nylige forslag om endringer i utlånsforskriften](#), der det blant annet forbys å avtale lengre løpetid på salgspantlån enn fem år.

5. Ikrafttredelse

Finans Norge understreker viktigheten av tilstrekkelig tid for finansforetakene til å innrette seg etter endringene, herunder ved å gjøre endringer i systemer og rutiner. Etter Finans Norges syn bør det gå minst seks til ni måneder fra en forskrift om utvidelse av gjeldsinformasjonsforskriften blir vedtatt, til forskriften trer i kraft. Det er stor utvidelse som foreslås i nærværende høring, i tillegg til at ikrafttredelsen av ny finansavtalelov allerede innebærer omfattende arbeid for finansforetakene med hensyn til blant annet tilpasninger i IT-systemer mv.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

[Sign.]

Nils Henrik Heen

Juridisk direktør

[Sign.]

Linda Solstad

Juridisk seniorrådgiver